

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania M.S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zielonej Górze
o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 17 lutego 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Poznaniu z dnia 12 września 2024 r., sygn. akt III AUa 105/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od M.S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zielonej Górze kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2021 r., IV U 915/20 Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalił odwołanie M.S. od decyzji z dnia 31 grudnia 2019 r., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zielonej Górze stwierdzającej, że ubezpieczona jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 26 marca 2013 r. do 14 maja 2019 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu

ubezpieczeniu chorobowemu oraz zasądził od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 12 września 2024 r., III AUa 105/22 Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację (pkt 1.) oraz za zasądził od ubezpieczonej na rzecz pozwanego 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia, za czas od dnia uprawomocnienia się pkt 2 orzeczenia do dnia zapłaty (pkt 2.).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku ubezpieczona zarzuciła naruszenie: 1. art.382 k.p.c. w zw. z art. art. 235² § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; 2. art. 6 i art. 8 k.p.a. w zw. art. 16 § 1 k.p.a w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm., dalej ustawa systemowa); 3. art. 8 k.p.a w zw. art. 16 § 1 k.p.a w zw. art. 123 k.p.a.; 4. art. 13 ust. 4 ustawy systemowej w zw. z art. 17 ust. 1 i art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; 5. art. 13 ust. 4 ustawy systemowej; 6. art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej w zw. art. 3 Prawo przedsiębiorców (dawniej art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Skarżąca podniosła, że sąd zarzucił ubezpieczonej, że podwyższyła podstawę wymiaru składek bezpośrednio przed rozpoczęciem korzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W związku z tym skarżąca zadała pytanie o przepisy zakazujące deklarowanie wyższej podstawy przed pobraniem zasiłków. Zaznaczyła, że przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy było podleganie pod ubezpieczenia a nie kwestionowanie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, których ZUS nigdy nie podważał.

Za niesłuszny skarżąca wskazała zarzut Sądu drugiej instancji wobec ubezpieczonej, że powinna zamknąć lub zawiesić działalność gospodarczą z powodu długotrwałych chorób swoich i dziecka.

Dla skarżącej nie jest również zrozumiałe dlaczego Sąd drugiej instancji w swoich rozstrzygnięciach stwierdza, że ubezpieczona od marca 2013 r. nie miała zamiaru prowadzić działalności gospodarczej skoro działalność ta w 2013 r. przynosiła przychody i dopiero w momencie gdy ubezpieczona przebywała na zasiłkach w kolejnych latach działalność przestała przynosić przychody ze względu na usprawiedliwiony przestój.

Stwierdzenie, że ubezpieczona w momencie zajścia w ciążę, urodzenia dziecka i pobrania z tego tytułu zasiłków nie miała zamiaru dalej prowadzić działalności gospodarczej, mimo że działalność ta wcześniej była prowadzona przez 2 lata i okres ten nie jest podważany, a także przeszła postępowanie wyjaśniające organu rentowego w 2013 r., który nie stwierdził żadnych nieprawidłowości i zasiłki zostały ubezpieczonej wypłacone stanowi naruszenie art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd drugiej instancji nie odniósł się do tego, że w 2013 r. ubezpieczona jedynie w lipcu i sierpniu 2013 r. wykonała 71 usług, więc Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo ustalił, że w momencie wznowienia działalności gospodarczej ubezpieczona wykonała jedynie kilka czynności. Takie ustalenia zostały powielone Sąd drugiej instancji.

Mając na względzie powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie odwołania ubezpieczonej od decyzji organu rentowego w całości i zmianę decyzji poprzez ustalenie, że ubezpieczona podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 26 marca 2013 r. do 14 maja 2019 r., zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie przed Sądem pierwszej i drugiej instancji oraz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych; przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania; wstrzymanie skuteczności wyroku do czasu zakończenia się postępowania kasacyjnego; rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie, względnie o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd

Apelacyjny w Poznaniu oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącej na rzecz pozwanego organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone, do dnia zapłaty, a w razie nieuwzględnienia tego wniosku o oddalenie skargi kasacyjnej z uwagi na brak uzasadnionych podstaw i o zasądzenie od skarżącej na rzecz pozwanego organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone, do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W niniejszej skardze skarżąca wskazuje, że przyjęcie skargi kasacyjnej wynika z oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 Nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 Nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX Nr 491538). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX Nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX Nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX Nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Należy dostrzec, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na ustalenie, jaki przepis bądź przepisy zostały zdaniem skarżącej naruszone w stopniu kwalifikowanym, przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi. W części skargi poświęconej uzasadnieniu tego wniosku nie został przytoczony, ani nawet wskazany, żaden przepis prawa. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wyklucza ocenę, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Należy ponadto wskazać, że skarga kasacyjna służy kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W rozpoznawanej sprawie stwierdzono, że brak jest podstaw do uznania, iż odwołująca w okresie oznaczonym zaskarżoną decyzją organu rentowego, prowadziła działalność gospodarczą w rozumieniu wymogów z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a później art. 3 ustawy Prawo Przedsiębiorców, tj. by działalność ta była ciągła, systematyczna, zorganizowana i ukierunkowana w każdym miesiącu spornego okresu na uzyskanie zarobku. Sąd Apelacyjny wskazał na brak faktycznego ukierunkowania w ramach działalności na osiągnięcie zysku - odwołująca nie osiągała też żadnych przychodów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a przychód odwołującej w spornym okresie sprowadzał się z otrzymania zasiłków z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Mimo tak nieznacznego wymiaru wykonywanych czynności przez odwołującą, zgłoszenie do ubezpieczeń i składanie wniosków o świadczenia skutkowało wypłatą na rzecz odwołującej kwoty ponad 322 000 zł - przy rażąco nieproporcjonalnym jej wkładzie w system ubezpieczeń społecznych.

Należy zauważyć, że zarzuty podniesione w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułowane zostały w taki sposób, aby podważyć przyjęte przez Sąd odwoławczy ustalenia faktyczne i przyjętą ocenę dowodów, co nie może odnieść skutku w postępowaniu kasacyjnym ze względu na treść art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., 98 § 1¹ k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

[it]

[SOP]

